

VERSLAG DAVOS, ZWITSERLAND, 2008

KNNV

Ranunculus alpestris (foto Annie Wielemaker)

6 juli – 19 juli 2008

Hotel Seebüel, Davos-Wolfgang

Reisleiding: André Beijersbergen, Gré Stelling

DEELNEMERSLIJST

Henk Mandemaker	Middelburg
Bep Mandemaker-Filius	Middelburg
Carla van der Kolk	Breda
Ineke Zwarekant	Zoetermeer
An Westerweel	Amsterdam
Bram Wielemaker	Amsterdam
Toos van den Heuvel	Rijswijk
Nienke Wisman-Leurink	Hilversum
Annie Wielemaker	Almelo
Helen Sissingh	Rijswijk
Nicoline Kuurstra	Eindhoven
Koos Anema-Roeleveld	Almen
Fred de Beurs	Alkmaar
Janny Smit	Groningen
Alijda van Kempen	Den Haag
Toon Aerts	Riel
Theo Doornebosch	Zwolle
Tet Tichelaar	Zwolle

Hotel Seebuel Davos (foto Henk Mandemaker)

De plantenlijst is gemaakt door André Beijersbergen in samenwerking met Koos Anema.

De vlinderlijst door Bram Wielemaker in samenwerking met Annie Wielemaker en Nicoline Kuurstra.

De mossenlijst is voor belangstellenden te bestellen bij Henk Mandemaker.
(Voorborch 22, 4335 AV Middelburg)

EXCURSIEPROGRAMMA

Zondag 6 juli.

Rondwandeling Davosersee en kennismaking met Davos.
Regendag.

Maandag 7 juli.

Bovenweg naar Wolfgang. Vandaar met de bus terug naar hotel.
Weer een regenjas en parapludag.

Dinsdag 8 juli.

Schatzalpbahn en bezoek plantentuin. Teruggelopen naar Davos Dorf en bus naar hotel.
Enkelen prefereerden een rondleiding door het Kurhotel.
Goed weer.

Woensdag 9 juli.

Met Parsennbahn omhoog. Uitgestapt bij het Mittelstation en gelopen naar het volgende kleine stationnetje, iets boven Mittelstation. Rondwandeling richting Parsennhütte. Op het wandelkaartje van Davos route 48-64-63.
Prachtig weer.

(foto Gre Stelling)

Donderdag 10 juli.

Trein naar Klosters. Gotschnabahn. Uitgestapt Mittelstation. Wandelen richting Schwarzsseealp-Wolfgang-hotel Seebüel.
Goed weer.

Vrijdag 11 juli.

Dischmatal- Dürrboden met bus 12. Teruggewandeld naar Teuffi. Vandaar met diverse bussen terug naar hotel.
Aanvankelijk heel goed weer, maar in Teuffi kwam er regen en zeer harde wind en onweer.

Zaterdag 12 juli.

Met de trein naar Klosters en vandaar gelopen naar Serneus. Met de bus naar Klostersdorf en gelopen in de plensregen naar station Klosters. Met trein terug naar Davosdorf . Vandaar met bus naar hotel.
Regendag.

Zondag 13 juli.

Om 11 uur gezamenlijke koffie en iets lekkers in hotel. Daarna bezoek diverse musea in Davos.
De hele dag plensregen.

Maandag 14 juli.

Met bus naar Davosdorf. Wandeling Hohe Promenade tot Davosplatz, daarna met bus 7 naar Islep-Waldfriedhof. Op Friedhof o.a. bezoek graf van Kirchner.
Vandaar naar Frauenkirch gelopen. Kerkje bekeken. Met bus terug.
Het was alweer een regendag, maar minder erg als gister.

Dinsdag 15 juli.

Met de trein naar station Monstein en vandaar gelopen door de kloof van de Landwasser naar Wiessen. Terug met trein naar.
Prachtig weer. Op de hoge bergtoppen lag verse sneeuw.

Woensdag 16 juli.

Met bus 1 en 7 naar Glaris-Rhinerhornbahn. Met de bahn naar boven en toen gelopen naar Sertig Sand. Met bus 8 terug Davos. Bij halte Alberti overgestapt op lijn 1 naar hotel.

Prachtig weer.

Donderdag 17 juli.

Met bussen 1-7 en 10 naar Monstein. Teruggelopen naar Glaris Mühle en met bus 7 en 1 weer naar hotel.

Redelijk weer, geen zon. Onderweg nog wat regen gehad.

Vrijdag 18 juli.

Met de trein naar Klosters.

Met Gotschnabahn omhoog tot eindstation. Lopen naar Parsennhütte. Van hieruit zijn enkelen teruggekeerd naar de Gotschnabahn. Anderen doorgelopen naar het middenstation van de Parsennbahn. Met bahn naar beneden en met de bus naar hotel.

Bewolkt maar goed weer.

Zaterdag 19 juli.

Thuisreis.

ACHTERGRONDINFORMATIE OVER DAVOS

Davos telt ongeveer 12 000 inwoners. Het ligt op 1542m.

De rivier die door Davos stroomt is de Landwasser. Deze rivier stroomde tot 12000 jaar geleden naar het noorden en kwam bij Chur in de Rijn . Door een grote steenlawine bij Wolfgang is de stroomrichting veranderd en stroomt de Landwasser naar het zuiden. De Davosersee is in deze periode ook ontstaan. Het is dus geen aangelegd, maar een natuurlijk meer.

In 1300 kwamen veel mensen uit Kanton Wallis, vanwege slechte leefomstandigheden daar, naar Davos . Ze kregen grote vrijheden en maakten het land vruchtbaar.

Alexander Sprengler, een Duitse arts, kwam in 1853 naar Davos en ontdekte dat de berglucht er zeer zuiver en gezond was. Davos ontwikkelde zich als 'kurort' speciaal voor mensen die aan longziekten, zoals tbc en astma, leden.

In 1860 werd de plaats beter bereikbaar door de aanleg van de spoorlijn naar Klosters en in 1909 naar Filisur, dit laatste traject was niet eenvoudig aan te leggen ,men moest door de kloof tussen Glaris en Wiesen en daarvoor waren veel tunnels en viaducten nodig. We hebben de grote viaducten tijdens de kloofwandeling goed kunnen zien.

Davos ontwikkelde zich tot een wereld bekend Kurort. Het sanatorium, nu luxehotel bij Schatzalp, is daar nog een getuige van. Nog steeds zijn er veel klinieken waar mensen met londaandoeningen terecht kunnen. Davos is geen mooi dorp , In het dorp domineren de gebouwen met platte daken. De z.g. Kliniekarchitectuur. Men kon zo rustbalkons tot de bovenste verdieping bouwen.

Zijdalen van Davos bevinden zich aan de oostkant. Het dal naar de Flüelapas, het Dischmatal en het Sertigtal. Aan de westkant ligt een bergrug, met toppen boven de 2500m. Weissfluhjoch, met Parsennbahn te bereiken, 2695m.Men kan te voet naar Langwies en Arosa over Strelapas.

Davos is niet alleen een plaats voor zieken,. Het is een wereldberoemd conferentieoord en ook door winter- en zomersporters wordt Davos bezocht en natuurlijk door KNNV-ers die er 14 dagen hebben genoten van de prachtige bergflora!!

ZATERDAG 5 JULI

Heenreis

Ruim op tijd arriveerde ik met mijn vrouw en oudste zoon op station Arnhem: zoonlief moest naar Amsterdam en mijn vrouw zou mij uitzwaaien. Dat laatste mislukte echter helemaal want al snel werd er omgeroepen, dat de ICE naar Basel een op dat moment onbekende vertraging had opgelopen en daar kon Nelleke niet op wachten. Gelukkig hadden de Davos-reizigers die in Arnhem moesten instappen, geen van allen vertraging, dus het kennismaken kon al op het perron uitvoerig beginnen. De meeste Davos-reizigers kenden wel anderen van de deelnemers en voor de buitenwacht vormde de KNNV-groep een bijzonder geheel met de KNNV-labels: verwarring met een nabije SNP-groep was al snel niet meer mogelijk. Tamelijk onverwacht arriveerde de ICE uiteindelijk een half uur te laat in Arnhem en een ieder moest zich razendsnel naar binnen worstelen. Dat daarbij de verkeerde wagon werd betreden mocht niet hinderen: als iedereen maar binnen was. Nu de gereserveerde plaatsen nog. Die bleken een hele of halve wagon verder te zijn en een en ander was zo moeilijk met koffers te bereiken dat het tot Emmerich duurde voordat iedereen zijn of haar zitplaats had bemachtigd.

Naderhand hoorde ik van Gré dat haar reis van Alkmaar naar Amsterdam ook niet vlekkeloos was verlopen: thuis in Alkmaar kwam de taxi niet (buurman heeft gereden), vervolgens vertrok de trein van Alkmaar naar Amsterdam te laat omdat de machinist zich had verslapen. De betreffende machinist voelde zich zo schuldig dat hij extra hard reed en extra kort stopte op de stations: zodoende was Gré toch nog op tijd in Amsterdam. En toen kwam die ICE weer veel te laat...

De supersnelle rit door Duitsland mocht met recht het predikaat "supersnel" hebben: de achterstand van een half uur bleek in Basel helemaal te zijn ingelopen.

De overstap op de sneltrein naar Landquart verliep dus erg rustig, er was drie kwartier overstaptijd.

Heel anders was de overstap in Landquart op de trein van de Rätthische Bahn richting Davos. Met het oog op een snelle overstap waren bijna alle koffers al vlak bij een deur neergezet, toen iemand een klein plakkertje ontdekte met daarop de mededeling, dat juist die deur buiten werking was. Ook de hoop dat de tegenoverliggende deur zich zou openen naar het perron, bleek onterecht. Dus moesten binnen één minuut ca. 15 grote koffers een hele wagon (met een aantal deels in de weg staande mensen) doorgesjouwd worden naar het volgende portaal met echt werkende deuren. Daarbij liep de stress erg hoog op.

Toch is het gelukt en hardlopend is zelfs het lokaaltreintje naar Davos gehaald. Echt niet voor herhaling vatbaar!

De boemel naar Davos deed zijn naam iets teveel eer aan: om onduidelijke reden werd op verschillende plaatsen tweemaal een kwartier stilgestaan, waardoor de vertraging opliep tot ca. 20 minuten. Op zich is zoiets niet erg, maar wel als het hotel zit te wachten met de warme maaltijd tot 19.30 uur en de laatste bus naar Seebüel juist vijf minuten voor de aankomst van de vertraagde trein al vertrokken is.

Telefoontjes naar het hotel leverde een flexibele ad hoc oplossing: een deel van de reizigers ging in auto's van het hotelpersoneel en het restant van de reizigers in een inderhaast geregelde taxi. Uiteindelijk zuchtte iedereen eens diep toen we allemaal om 19.45 aan de maaltijd zaten....

André Beijersbergen

ZONDAG 6 JULI

Wandeling: Davos

Aan ons eerste ontbijt kijken we uit op een zonnig meer. Dat ziet er leuk uit. Om 9 uur gaan we op pad: langs de Davoser See naar Davos-Dorf. In zomerse kledij want we kunnen het sombere weerbericht niet geloven. Maar al gauw vallen de eerste druppels en boven Davos verschijnen donkere wolken. Bij de eerste vlinders valt de groep al uit elkaar. De drie vlindermensen zien een rouwspanner, een dag-actief nachtvlindertje en een dikkopje

Even later wordt het helaas te koud voor de vlinders. En wat een leuke planten staan er vlak naast het toeristische pad: zowaar de martagon lelie en veel senecio rupestris. Op de distels zitten twee puttertjes. Bij Davos gekomen zien de achtersten nog net waar de voorsten heen gaan. We moeten nog wat aan elkaar wennen deze eerste dag. In het begin van het dorp staat het oude kerkje van St. Theodolfus, waar volgens de voorsten nu een dienst is. De laatste drie gaan toch maar eens luisteren aan de deur, en ze horen niks. Binnen hangt een papier met "fresco's", dat vraagt om nader onderzoek. Ze lopen naar de preekstoel en inderdaad floept daarachter automatisch het licht aan. Het zijn oude, Byzantijnse? schilderijen, wel de moeite waard. Maar bang de voorhoede uit het oog te verliezen in het nog onbekende Davos gaan ze gauw verder. Als we in de konditorei zitten, zien we het buiten gieten. Henk, die hoort dat de kerk nu open is, gaat meteen terug om foto's te maken. Onder de koffie reikt André ons verschillende mogelijkheden voor de verdere dag aan, hij stelt zelfs voor om maar de bus te nemen. Iedereen wil echter toch het meer rondlopen; het is slechts een kleine wandeling. Met een extra lus langs de boerenhuizen, waar je heerlijk onder het overhangende dak kunt schuilen, bereiken we het meer. Wachten we daar wel of niet op de nakomers? André loopt met een groepje door, Gré blijft hardnekkig wachten. We zien de eerste Orchideeën maar in de regen is er geen animo om de flora te pakken. Wat later staat er een droog bankje zodat we toch maar even wachten. Heleen gaat dus terug om het bordje over Holsboer te lezen. Deze Nederlander, die met zijn zieke vrouw Davos bezocht, zag het belang van een trein naar het sanatorium-stadje in en legde hier de Rhätische Bahn aan. Door deze pauze zien we de achterblijvers om de hoek komen. Nu het droog is blijven zij wèl staan om de verschillende orchissen te determineren: waarschijnlijk is het de gevlekte orchis. Verderop langs het meer zien we onze eerste notenkrakers. En de eekhoortjes komen daar tot dicht bij onze voeten. Heerlijk, het is weer droog. Maar te vroeg gejuicht want even later gaat het weer regenen. Een mooi gezicht die wolkenflarden, maar nat is het wel. We zien o.a. nog éénbloemig wintergroen en de grote pimperl. Al gauw ligt dan ons hotel aan de overkant. De laatsten stappen daar om half drie nat naar binnen. De fikse buien blijven komen. Een lesje om het Zwitserse weerbericht toch maar te geloven. Helaas voorspelt dat voor morgen nog slechter weer.

MAANDAG 7 JULI

Wandeling: bovenweg naar Wolfgang

Omdat het vanochtend regent stellen we het vertrek even uit. Tegen half elf lijkt het wat beter te worden en besluiten we eerst een stukje richting Davos Dorf te lopen en vervolgens op een iets hoger niveau een wandeling naar Davos Wolfgang te maken. Het geplande pad omhoog blijkt een ongemaaid graspad te zijn dat door de regen onbegaanbaar is geworden. Iets verder loopt wel een goed pad omhoog en al snel wandelen we door naaldbos, afgewisseld met fraai begroeide hellingen. Voor velen begint een feest van herkenning: *Campanula barbata*, *Centauria nervosa*, *Toofieldia calyculata*, *Polygonum viviparum*, *Saxifraga aizoides* en nog veel meer. In de goot groeit *Parnassia* en op een vochtige plek Gewoon vetblad. Tet heeft het hogerop gezocht en ziet vandaar neer op de groep verzopen katten. Want ondertussen regent het gestaag en zijn we ingepakt in regenpak of -cape, al of niet aangevuld met paraplu's. Er is nergens een schuilplaats om de lunch te gebruiken dus lopen we maar door naar Davos Wolfgang, waar we om 13.00 uur de bus naar huis nemen. Omdat blijkt dat er nog wat mensen achtergebleven zijn, stapt Gré halverwege weer uit om te kijken waar de staartgroep gebleven is. Het blijkt dat Henk zó door de mossen is geboeid dat hij met enkele anderen de aansluiting heeft gemist. Gré wordt met open armen ontvangen en zo komen ook de laatste wandelaars weer vroeg in Seebuël aan.

De rest van de middag gebruiken we o.a. voor het schrijven van kaarten. In de KNNV-kamer wordt verder ijverig gedetermineerd. De op naam gebrachte planten krijgen een etiket en worden op tafel uitgesteld.

Gré heeft haar laptop meegenomen en samen met Annie probeert ze een aantal foto's van Henk in te voeren. Omdat ze het apparaat nog maar kort heeft en niemand in het gezelschap echt ingevoerd is in de materie is het een enorm gedoe om de zaak in orde te krijgen. Tenslotte wordt het scherm op een toepasselijke voet geplaatst (2 stapels bijbels!) en kunnen we o.a. fraaie foto's van de fresco's in het kerkje van Davos bekijken.

Koos Anema

DINSDAG 8 JULI

Wandeling: Schatzalp

Na het ontbijt nog even naar de kamer om de wandelschoenen en een jas aan te trekken. De rugzak, het fototoestel en verrekijker om en de wandelstok in de hand. Naar beneden om het lunchpakket samen te stellen. Als dit alles gedaan is, verzamelen we ons om 9.15 uur in de hal om naar de bus te lopen.

De bus is keurig op tijd. Bij de ingang van de "Schatzalptrein", stappen we uit. Met ons kaartje kunnen we in het treintje. Gré staat al aan de andere kant en geeft ons aanwijzingen hoe we het kaartje in de automaat moeten doen. Dan gaan we het treintje in. Het gaat vrij snel omhoog. Als we uitstappen zien we "Hotel Schatzalp", het vroegere TBC sanatorium. Snel naar binnen om te vragen hoe laat de rondleiding begint. Dit is om 14.15 uur, kosten 5 Zw.Franc.

Maar ..we komen voor de botanische tuin "de Alpium". Er zijn ongeveer 3500 alpineplanten soorten uit alle bergen van de wereld. Velen van ons, maar ook plantenskundigen en natuurvrienden beleven vreugde aan de vele plantkleuren en het aantal buitengewoon beschermde planten. Het riviertje, dat naast de tuin loopt, heet de Guggenbach.

Om 11.30 uur verzamelen we ons bij de ingang van de tuin. Met z'n allen gaan we , na bezichtiging van de tuin, koffie drinken in het Panorama Restaurant.

De groep gaat nu uit elkaar. Eén groep gaat naar de alpenweides om nog wat plantjes te scoren. De anderen blijven boven voor de rondleiding om 14.15 uur in het Jugendstil Hotel. Er is veel belangstelling. Er worden twee groepen gevormd. Het huidige Jugendstil Hotel Schatzalp werd in de jaren 1898-1900 door twee Zuricher architecten gebouwd en het kon op 21 december 1900 geopend worden. De initiatiefnemer van dit sanatorium was de Nederlander Jan Holsboer. Zijn vrouw leed aan TBC.

De ramen van de eetzaal en ook de kamers met grote balkons omdat er bedden op geplaatst werden staan op het zuiden. We hebben kamer 101 bezichtigd. Dit was de kamer van Keizer Wilhelm. Hij had ook TBC. De gangen en deuren zijn breed vanwege het verwijderen van de bedden. De lift is nog de oude lift met veel ijzerwerk. Ons entree kaartje konden we inwisselen voor een drankje. Het wandelpad naar Davos Dorf hebben we gelopen. Bij het station zijn we op de bus gestapt naar hotel Seebuel.

Het was prachtig weer: niet te heet en niet te koud.

Tet Tichelaar

Lilium Martagon – Turkse Lelie (foto Gre Stelling)

WOENSDAG 9 JULI

Wandeling 1: Panoramaweg

Na het ontbijt zijn we met de bus van halftien naar Davos-Dorf vertrokken en daarna met de Parsennbahn naar het Mittelstation te rijden. De wandeling zou vandaag gaan van het Mittelstation via de Panoramaweg naar de Parsennhütte. Eerst ging het pad omhoog om vervolgens in horizontale ligging verder te gaan tot het Meierhofertal. Op een beschutte plek hebben we geluncht. De leiding heeft daar besloten om niet naar de Parsennhütte te gaan maar via een lager gelegen pad terug te keren naar het station.

Achteraf bleek dit geen gemakkelijk pad maar wel heel mooi. Toon, Ineke, Heleen en Bep waren vooruit gelopen en waren niet op de hoogte van het besluit de wandeling in te korten, zij zijn doorgelopen naar de Parsennhütte en na een rustpauze teruggelopen. [zie verslag van Bep]. Een wandeling van veertien kilometer. Het was de eerste zonnige dag na onze aankomst in Davos. We genoten van het mooie weer en een rijkdom aan planten. Er werd dan ook druk gebotaniseerd en gefotografeerd. Onze vlinderspecialisten Annie en Bram hadden het druk en lagen voortdurend op de knieën. Er is menig plaatje geschoten. Tijdens de wandeling hadden we een prachtig uitzicht op het omliggende bergland, zoals op de Schwarz See en de Davoser See en het Dischmatal [Dürboden].

Tijdens de wandeling zijn heel wat planten genoteerd zoals : zilverwortel, stengelloze gentiaan, langsporig viooltje, alpentragant, kolfdragend klokje, voorjaarsgentiaan, piramidaal zenegroen, gele alpenanemoon, bos droogbloem, roestbladig alpenroosje, rotspeperboompje, alpenazalea [de plant was uitgebloeid maar viel op door de fraaie rode vruchtjes], bosbes, alpenberedruif, alpen kwastjesbloem, alpenaster, buxus vleugeltjesbloem, wollig havikskruid, narcisanemoon, alpen rolklaver, valkruid, witte muggenorchis, grote muggenorchis, welriekende muggenorchis, groene nachtorchis, welriekende nachtorchis, knotsorchis, gevlekteorchis, vederdistel, gestippelde gentiaan, alpen wolfsklauw en op de hellingen langs de onderweg bloeiden de alpenroosjes heel mooi..

Terug op het Mittelstation zijn we een klein halfuur later met de trein naar de Weissfluhjoch gegaan. In het restaurant hebben we koffie gedronken en genoten van het schitterende uitzicht op het omliggende bergland dat plaatselijk nog wit was van de sneeuw die twee dagen tevoren was gevallen. Om halfvijf zijn we met de trein terug naar Davos gereden. We hadden het geluk dat we de busaansluiting konden halen zodat we om tien over vijf het hotel binnen stapten. Na het avondeten hebben we de dag besproken en werden de plannen voor de volgende dag bekend gemaakt. Hierna werden de meegenomen planten gedetermineerd. De wandelaars naar de Parsennhütte hebben het uitzicht op de Weissfluhjoch gemist doordat zij bij aankomst op het Mittelstation niemand van ons zagen en van gedachten waren dat wij al vertrokken waren.

Het was een fantastisch mooie dag en hebben veel genoten.

Henk Mandemaker

Wandeling 2: Parsenhütte

We gingen alvast met z'n vieren op weg, de anderen lagen te fotograferen of bloemen en plantjes te determineren. We waren nog maar een eindje op weg toen we vier mannen tegenkwamen met tuingereedschap. Dat verwonderde me. Even later zag ik waar ze mee bezig geweest waren. Tegen de helling hadden ze een stuk ingeplant met wilde plantjes en ter bescherming een stuk gaas over gespannen. Net zoals ze bij ons helm aanplanten in de duinen.

Op de hellingen waren nog meer sneeuwhekken geplaatst, dan twee jaar geleden, niet zo mooi, maar wel nodig. Ik vond dat er minder bloemen bloeiden dan twee jaar geleden toen vonden wij de rode gentiaan en een groot veld met gestippelde gentianen. De wandeling was niet zo moeilijk daar genoten we van wel moesten we af en toe aan de kant gaan staan vanwege de wandelclubs. I

neke zei na een bocht dat het nog mooier zou worden, daar lagen heel veel stenen, deze hadden verschillende patronen en kleuren. Hier was kennelijk een artiest bezig geweest, die had een kring van gestapelde stenen en steentje gemaakt. Heel leuk om te zien, het leek wel een soort meditatieplek, maar daar hadden wij geen tijd voor.

Heleen kan heel goed lopen en bleef zo nu en dan even op ons wachten. Toon zou vogels spotten. Geen vogel te bekennen. Wel werd een helicopter waargenomen en met de kijker geobserveerd. Eindelijk zagen we de Parsenhütte liggen. Vast nog een kilometer lopen dacht ik, ik werd er knorrig van en mijn maag ook.

Om één uur kwamen wij bij de hütte aan. Op het terras hebben we iets gedronken en onze boterhaam gegeten. Om twee uur hebben we de terugreis aanvaard. Nu ging het sneller. Onderweg kwamen we bijna geen wandelaar meer tegen.

Onderweg nog gekeken of we bijzondere planten zagen. Altijd leuk om te speuren, de meeste planten waren ons bekend. We vonden een plant die we niet kenden, een Zwitserse vrouw noemde een latijnse naam met op het eind primula, dat was het enige woord dat ik verstond. We genoten op de terugweg net zoveel op op de heenweg. Het uitzicht was schitterend. Om vier uur waren we weer thuis. Het was een heerlijke dag.

Bep Mandemaker

DONDERDAG 10 JULI

Wandeling: Gotschnabahn, Klosters – Schwarzseealp – Wolfgang

Heerlijk en onderhoudend ontbeten, Sap brood en alle granen weer gegeten.
We zullen met de trein naar Klosters gaan.
En dan verder met een Bahn. Gotschnaboden ,Mittelstation,
Daar was het waar verwarring begon. SchwarzseeAlp, daar wilde men heen,
Maar over dat sneeuwveld wilde geen één,
Terug dus via lawinestenen omhoog, een krachttoer die er niet om loog.
Puffend en zwetend komen we boven, HET PAD GEVONDEN, niet te geloven!
Er komen ook nog fietsers aan, Zwoegend en zwetend, wat een hondenbaan!
Enfin, hier langs het smalle pad, zijn er planten meer dan zat.
Muggenorchideeën overal, zij rieken wel ,maar dat wisten we al.
Vlinders vliegen af en aan, meestal moet je ze gewoon laten gaan.
Oranjetipjes met hun vrouwtjes, de Icarus en de dwergblauwtjes.
Een Bergerebia komt aan mijn vinger zout likken,
Ontvangt bewonderende blikken. Passanten zeggen "Oh, wie schön,"
Hij laat zich bekijken, Ungewöhn!
Een klein geaderd witje komt aangevlogen, ik zie meerdere, heel opgetogen.
De koninginnepage is ook van de partij, parelmoervlinders zijn er ook nog bij.
Op het smalle pad is het lastig fotograferen, dus op het oog dan maar
determineren.
Of wachten op een beter moment, als je op een geschikter plekje bent.
Een alpenhooi beestje zit zo mooi
Maar door het schrikdraad wordt die foto een zoi.
Op de vlinderlijst komt hij echter wel te staan.
Dan zie ik een kleine rotsvlinder gaan.
Een lichtrood gekleurde alpenroos- soort.
Plant zich graag op deze kalkgrond voort.
Dat verhaal vertelt ons nu André, zo neem je vele weetjes mee.
Al klimmend en slingerend komen we nu bij Schwarzseealp aan.
Hier kunnen we allen lunchen gaan.
Nu valt er nog wel wat te vermelden, van de bloemen en planten uit de velden.
Het lans-varen dat tegen stenen groeit de saxifraga, aizoon die bloeit.
De grote rapunsels centauri, en de pol met veel tijm.
De bijen vielen er zogezegd in zwijm.
Distels, zonneroosjes; het is genieten!
Stijgend en dalend gaan we weer door .
We zijn gauw weer in Wolfgang hoor.
Maar kijk uit voor de boomwortels, op het pad anders ga je geheid op je gat.
We zien nu gemaaide akkers 't is heet, dat je dit tijdens die moessons niet vergeet!
Een ijsje of biertje nog tot besluit, de dag is om; het verslagje is uit .
Kortgezegd: de dag was prachtig – voor de doelgroep soms een tikkie machtig!
Niettemin veel schoons aanwezig. Op de avond gaan we daarmee bezig.
Foto's bekijken, checken in de boeken .
Om het exacte soort uit te zoeken.

Nicoline Kuurstra

Bergerebia

Beschrijving:

De bergerebia is een vlinder van vochtige graslanden en ruigten die 's winters met sneeuw bedekt zijn. De vliegterreinen liggen vaak beschut tegen hellingen of bosranden aan. Het vrouwtje legt de eitjes af op verschillende grassoorten en zeggen, onder andere *Festuca* (zwenkgras) soorten, *Nardus stricta* (borstelgras) en *Danthonia decumbens* (tandjesgras). De rups groeit tot het einde van het eerste stadium en overwintert dan voor een eerste keer. In de volgende zomer lukt het haar het een na laatste stadium te bereiken voordat ze weer overwintert. In de tweede zomer wordt verpopt en komt de vlinder te voorschijn. De bergerebia is zeer variabel. Er worden veel lokale en regionale ondersoorten en vormen onderscheiden.

Vliegtijd:

juni, juli, augustus.

Status Europa:

Soort is thans niet bedreigd in Europa.

VRIJDAG 11 JULI

Wandeling: Dürrboden - Teufi

Volgens het weerbericht wordt het prachtig weer met aan het eind van de dag mogelijk onweer. Een uitstekende wandeldag. Iedereen is dan ook in een goede stemming. We vertrekken tegen 10 uur naar Davos Dorf en vandaar om 10.15 uur met bus 12 naar Dürrboden . Een rit van een half uur door het Dischmatal langs de Dischmabach. Onderweg kan al een eerste indruk opgedaan worden van het terrein. Ongerepte velden afgewisseld met door koeien begraasd terrein. Dürrboden ligt op 2007m en is vertrekpunt voor tochten in de omgeving en naar hogere regionen. Het bestaat in hoofdzaak uit een restaurant en een paar huizen. Op het terras van het restaurant wordt koffiegedronken en het dagprogramma vastgesteld. Besloten wordt een klein uur uit te trekken om de directe omgeving te verkennen en om 12.00 uur af te dalen naar Teufi, dat op 1700m ligt. Met de bus is het dan een kwartier rijden naar Davos Dorf.

Met een groepje gaan we een eindje richting Scalettapas. Voor ons ligt de Scalettagletscher. Wat planten betreft is er niet veel nieuws, ook vlinders zijn schaars op deze hoogte. Twee soorten worden gezien nl. blinde bergerebia (*Erebia pharte*) die boven 1400m vliegt en de moerasparelmoervlinder (*Euphydryas aurinia*). De weg naar Teufi gaat langs de Dischnabach. Zoals uit de bus al te zien was zijn er veel door koeien begraasde terreinen, maar daarnaast ook prachtige velden met vanilleorchis, breedbladige orchis, rapunzel etc.. Leuke planten zijn o.a gelobde maanvaren, smalgespoord vetblad (*Pinguicula leptoceras*), witte boterbloem (*Ranunculus plataniifolius*) en sneeuwgentiaan (*Gentiana nivalis*). Vlinders zijn er ook meer dan hogerop. Een leuke soort is het veenbesblauwtje (*Plebeius optilete*) bij ons zeldzaam in Drenthe.

De afstand tot Teufi is niet gering ca. 6 km. Een groot deel van de groep kan in Teuffi de bus van 15.25 uur nog halen. Een ander deel blijft in het restaurant wachten op de achterblijvers. Dan komt ook de eerste regen. Ons deert dat niet meer wij hebben prima weer gehad.. Om 16.23 uur gaan ook de laatsten met bus 13 naar Davos Dorf. Om ca. 17.00 uur is iedereen weer terug in het hotel.

Bram Wielemaker

ZATERDAG 12 JULI

Wandeling: Klosters - Serneus

Vandaag hadden we eigenlijk een rustdag, maar we gingen er toch op uit. Onze reis ging naar Klosterdorf. De trein vertrok om 10.05 uur. Na een mooie rit kwamen we in Klosterdorf.

We moesten onze regenpakken aantrekken. Er was een breed wandelpad, dat langzaam steeg. Onderweg zag André alpensla, dat bloeide. Er stonden ook vogelnestjes. In het gras zagen we alpensalamanders. Toen we afdaalden naar Serneus scheen de zon vrolijk.

In Serneus staan veel oude boerderijen uit de 17 de eeuw. Er is maar één restaurant en daar hebben we koffie gedronken. Na de koffie gingen we een kerkje bekijken. Toen we eruit kwamen regende het alweer. Na nog even rondgekeken te hebben, gingen we naar de bushalte. Na een kort ritje kwamen we in Klosterdorf. Vanaf het station moesten we nog een eind lopen naar het dorp. Het regende nog steeds. Onderweg bezochten we nog een moderne kerk. Daarna was het nog een kwartier lopen. We hadden nog drie kwartier de tijd om Klosters te bekijken. Om 16.30 uur ging onze trein naar Davos.

Ondanks de regen was het toch een mooie dag.

Fred de Beurs

Pulsatilla sulphurea (foto Gre Stelling)

ZONDAG 13 JULI

Museumdag

Deze dag worden we gewekt door onweer. Natuurlijk gevolgd door veel regen. In de buurt heeft zelfs een kleine aardverschuiving plaats gevonden. De mooie goot bij het hotel is veranderd in een modderstroom, die in het meer zichtbaar uitwaaiert. Om 11 uur drinken we samen koffie in het restaurant. Er staan twee heerlijk ruikende vlaaien klaar. Deze hebben we te danken aan Gré, die een tegoed bon van het hotel gekregen had van een KNNV-ster. Een gezellige onderbreking op deze regenachtige dag. De lunch gebruikt ieder op haar/ zijne wijze en locatie in het hotel.

Na het eten verdeelt de groep zich. Er zijn mensen, die in het hotel blijven "lummelen".

Een groepje vertrekt naar het Heimatmuseum in Davos Dorf. Het museum is gevestigd in een traditioneel huis. Binnen zijn veel interessante zaken te zien over het leven van vroeger o.a. over de vroegere sanatoria in Davos. Buiten is een watermolen te bewonderen en een schuur met rijtuigen.

Een ander groepje vertrekt naar het Kirchner museum. Kirchner was in Duitsland bekend door zijn expressionistische schilderijen. In Zwitserland werd hij bekend door zijn schilderijen van de bergen. Later door zijn abstracte kunst. Er zijn 80 werken van hem te bewonderen. Na het bezoek is ieder enthousiast over datgene wat gezien is. Ondanks de lichte regen zijn er ook mensen, die "heerlijk" hebben gewandeld. De avondmaaltijd smaakt dus weer best. Om 19.30 uur komen we bij elkaar in de KNNV-zaal. André vertelt over het programma van morgen. Daarna genieten we van een diashow op de laptop van Gré met opnames van Gré en Henk.

Annie Wielemaker

Klaverblauwtje (foto Annie Wielemaker)

MAANDAG 14 JULI

Wandeling: Hohenweg en Frauenkirch.

Om 7 uur hangen de wolken weer op straat. De sneeuw ligt laag op de bergen; gisteren was het tijdens alle regen slechts 8 graden Celsius in het dal.

Voordat André bij het ontbijt verschijnt, heeft Gré zijn stoel versierd en presentjes rond zijn bord gelegd. Want... André is jarig. Het feestvarken draagt fier een 60+ onderscheiding op de borst en zelfs zijn sokken verklappen eveneens zijn kroonjaar. Wij zingen hem uit volle KNNV-borst toe!

Binnen feest; buiten regent het nog altijd. Om 10 uur houden we beraad; onze leiding besluit er desondanks op uit te gaan en de Hohe Promenade te wandelen. Dus wederom een regen-test voor schoenen, kleding en humeur, maar dit laatste zit bij de doorgewinterde KNNV-senioren wel goed!

Onze lunch gebruiken we op bankjes en muurtjes onder de galerij van de Mariakerk in Davos Platz. Bij "Mövenpiek" drinken we koffie en stappen op lijn 7 tot Islen. Hier bezoeken we het prachtige Waldfriedhof waar o.m. het echtpaar Kirchner begraven ligt.

Via een pad door de weide lopen we naar Frauenkirch, met kort bezoek aan het kerkje. Wat een mooie eenvoud en een prachtig mooi beschilderd orgel.

De lijnen 7 en 1 leveren ons af bij Seebüel om 17.15 uur. Ons wacht een heerlijke Italiaanse maaltijd.

Nadat de staf de plannen voor de volgende dag aan ons bekend heeft gemaakt, testen Gré en Bep via een plantenquiz onze kennis.

We zien ondanks het minder goede weer terug op een fijne dag. Waarvoor dank!

Ineke Zwarekant

Menu
Montag, 14 juli 2008

Italienisches Buffet

Antipasta vom Buffet
Zucchini im Ei gebraten
Auberginenröllchen
Marinierte Pepperoni
Getrocknete Tomaten und Oliven
Melone mit Prosciutto crudo
Salate vom Buffet

Pizza Prosciutto und Margherita
Spaghetti mit verschiedenen Saucen
Bolognese+Napoli+Pestorahm+Schinkenrahm

Panna Cotta
Mit Himbeeren

Viola calvarata (foto Gre Stelling)

DINSDAG 15 JULI

Wandeling: Zügenschlucht – Monstein - Wiessen

Bij het openen van de gordijnen was er door de wolken niets te zien van de Davoser See. Zou het weer gaan regenen? Maar nee, we kregen hoop, de top van de Jacobshorn werd prachtig beschenen door de zon en de lucht er boven was egaal blauw. Het zou vast mooi weer worden!

Na het vroegere ontbijt gingen we met de bus van 8.26 uur richting Bahnhof Davos Platz. Vandaar met de trein naar station Monstein. Het Bergbaumuseum lieten we links liggen en we liepen het dwarsdal in of zoals men zegt: de Schlucht of kloof. Bij de ingang was een kaart waarop de verschillende soorten steenblokken, die in dit dal voorkwamen, stonden aangegeven. In totaal 11 soorten.

De zon scheen volop, maar wij liepen in de schaduw. Truien aan en genieten van al het moois. Verschillende opmerkelijke planten gezien, zelfs edelweiss!

Langs de bruisende beek kwamen we op zonnige plekken, waar de vlinderliefhebbers niet uitgekeken en uitgefotografeerd leken. Ja, en dan de vogelliefhebbers! We hoorden de mooiste gezangen van de zwartkop, de geknevelde langsnavelmoerasboomwinterkoning, de blinde vink, de wc-eend en de geluksvogel, wiens uitwerpselen respectievelijk verorberd werden door de mestkever, de kakkerlak, de pissebed, de kwakzalver, de holtor, de taillewesp en de zifteryjmug!

Na de lunch wandelden we via een breed pad, dat later smaller werd naar Wiesen. Vlak achter het station was een restaurantje waar we konden uitrusten en een verfrissing gebruiken. Daarna zijn we langs de spoorrails over het op één na hoogste viaduct gelopen om dit te bekijken. Dit viaduct valt onder het Unesco Wereld Erfgoed.

In de hoogte boven op de berg zagen we twee kleine piramides, ontstaan door erosievorming. Daarna was het wachten op de trein, waarmee we om 16.08 uur vertrokken. Vervolgens met de bus naar ons hotel. Een mooie dag met mooi weer en een prachtige omgeving!

Nienke Wisman - Leurink
Toos van den Heuvel

WOENSDAG 16 JULI

Wandeling: Rhinerhornbahn – Abirügg – Sertig Sand

Op deze woensdag vertrekken we bij mooi weer met de bus naar Bahnhof Dorf, waar we overstappen op de bus naar Glaris

De Rinerhornbahn brengt ons met zes persoons gondels naar Jatzmeder op 2053 m. hoogte. Vandaar gaat het naar Abirügg, een afstand van ongeveer twee kilometer. Net als de vorige dagen splitst de groep zich min of meer in tweeën: mensen die lopen en mensen die stilstaan en/ of liggen. En hoe gek het ook moge klinken, ook de mensen die stilstaan/ liggen komen vooruit en arriveren in Abirügg (2105 m). Inmiddels hebben de mensen, die stilstonden/ lagen heel wat plantjes/ vlinders enz. gezien en/ of gefotografeerd voordat ze in Abirügg aankwamen.

Op weg naar deze picknickplaats hadden we mooie uitzichten o.a. op Davos in het dal, op de Parsennbahn en de Schatzalpbahn met het hotel (voorheen sanatorium).

Na Abirügg wordt er wat minder geobserveerd en gedetermineerd. Kennelijk is alles al een beetje bekend. We lopen door het mooie Sertigtal met de Sertigbach, genietend van het landschap. Na het passeren van de beek komen we aan in Sand.

Met bussen via Bahnhof Dorf keren we tenslotte terug in ons hotel.

Janny Smit

Rhododendron ferrugineum – roestbladig alpenroosje (foto Annie Wielemaker)

DONDERDAG 17 JULI

Wandeling: Monstein - Glaris Mühle

Het plan voor vandaag was: met de bus naar Klosters vanuit Davos Dorf en met de kabelbaan naar Gotschnagrat, om vandaaruit te gaan wandelen. Maar door de slechte weersvooruitzichten van vandaag wordt het programma gewijzigd. Met de bus naar Glaris-Rinerhorn en vandaaruit met de bus naar Monstein. Vandaar gaan wandelen, dus afdalen naar Glaris.

Voor het vertrek wordt er nog een "nieuwe wandelschoenenparade" opgevoerd. Bep, Ineke en Gré hebben namelijk nieuwe wandelschoenen aangeschaft in Davos. Dan op weg naar Davos Dorf en Glaris-Rinerhorn, waar een half uur gewacht moet worden op de bus naar Monstein. Om half elf vertrekken we. Het is een bustocht waarin we kunnen genieten van het Zwitserse landschap, waaronder de snel kolkende Landwasser.

In Monstein moet de bus keren. Er is een ruimte gecreëerd, waarbij de bus anderhalve meter boven de afgrond balanceert. Gelukkig is er een zware betonnen balk, die verhindert, dat er ongelukken gebeuren.

We stappen vol enthousiasme uit.

Monstein, een klein dorp met 130 inwoners en karakteristieke Zwitserse huizenbouw. Bijna alles in hout en de luiken en vensters veelal groen geschilderd. Er is hier ook een kleine bierbrouwerij, waarvan men zegt, dat het de hoogst gelegen brouwerij van Europa is. Nou, dat neem ik dan maar aan.

Dan is het eerst koffiedrinken in een café-restaurant. Zo rond half twaalf is iedereen zover, dat we met de dagexcursie kunnen beginnen.

De melige toorts, het wilgenroosje en een sterk stromend riviertje (de Oberalmbach) begeleiden ons, om het zo maar eens te zeggen.

Er bestaat toch nog enige twijfel over de te nemen route, maar na de kaart nog eens goed bekeken te hebben, heeft André het goede spoor weer te pakken.

Inmiddels is het wat gaan regenen en ieder denkt het zijne: wordt het weer een regendag? Maar het blijkt mee te vallen en we houden het redelijk droog. Dan begint de lange afdaling en het is ongelooflijk, wat hier allemaal groeit en bloeit.

O.a. het lineüsklokje en misschien ook wel de koraalwortel. Want daar wordt hevig aangetwijfeld, ondanks het briefje met het opschrift "koraalwortel".

Ook de bomen en bossen maken veel indruk. Larix en fijnspar, bomen van meer dan 25 m. hoog en een behoorlijke diameter (van 60-70-80 cm). Uiteindelijk komen we weer in de bewoonde wereld, maar ineens is het wandelpad afgesloten. Er zijn wegwerkzaamheden aan de gang.

Vol bewondering slaan we gade hoe twee kraanmachinisten met hun machines manoeuvreren. Zo gaat dat hier in Zwitserland, waar geheel andere omstandigheden zijn dan in ons vlakke Nederland.

Zo rond drie uur komen we aan in het gehucht Glaris Ortolfi, waar ook een bushalte is. Bij toeval staat de bus al gereed en sommigen van ons maken er ook gebruik van. Voor degenen, die achterblijven is het nog een half uur wachten.

Terug naar Seebüel.

De meningen waren onverdeeld: we hebben weer een dag genoten van het geweldige Zwitserse landschap met zijn mooie natuur, de veel verschillende planten, de watervallen, de beekjes en niet te vergeten, de hoge Alpentoppen!

VRIJDAG 18 JULI

Wandeling 1: Trein Klosters - Gotschnabahn - Parsennhütte – Parsennbahn,mittelstation – Davos

Hoewel de lucht er wel wat grijsig uitzag werd er geen regen voorspeld, (André kijkt hiervoor iedere morgen op de Zwitserse buienradar). We gingen dus deze laatste dag weer omhoog om nogmaals te kunnen genieten van de Alpenflora boven de 2000 m.

We namen de bus en de trein naar Klosters. Dat laatste blijft een heel mooi ritje. Met veel slingers en kronkels kom je in Klosters aan. Dan de bahn naar boven. Het was koud op de Gotschnagrät (2285 m) 1 graad boven 0 wees de thermometer aan. Wolken onder en boven ons. Op een steile helling stonden vele planten van een paars-rode *Astragalus*, omdat we er niet bij konden komen, bleef de determinatie hierbij, helaas.

We wandelden naar de Parsennhütte (2200m) over de Hohe Panoramaweg. Er stond o.a. *Ranunculus alpestris*, *Gentiana bavarica*, *Primula integrifolia*, *Viola calcarata*, *Silene acaulis* en bij de kleine sneeuwveldjes, *Soldanella alpina*. We hoorden steeds gefluit van Alpenmarmotten en zagen vele holen en opeens zat er één vlakbij. Wat een grote beesten zijn het. Annie Wielemaker bleef nog wat langer bij het holenstelsel staan en heeft er meerdere van heel dicht gezien en gefotografeerd!

De groep was inmiddels opgesplitst in vluggen en langzamen (de fotografen). Vlak voor de Parsennhütte stond de *Primula farinosa*, met kleine fel roze bloempjes, te bloeien.

In de hut kwam de groep weer bijeen. Het was er druk en lawaaiig. Enkelen van ons besloten terug te gaan naar de Gotschnabahn, maar de meesten wilden doorlopen naar het middenstation van de Parsennbahn.

Er werd boven druk gebouwd aan uitbreiding van een skibahn. Stil was het niet op het eerste stuk van de wandeling. Een helikopter vloog steeds met bouw materiaal heen en weer. Wat een herrie maakt zo'n wentelwiek!

Op de kaart zag de wandeling er niet moeilijk uit maar er was hier en daar toch wel een vals plat. We hadden prachtig uitzicht op Davos, het hotel, het meer met piepkleine bootjes en ook het Dischmatal, waar we eerder deze week hadden gelopen, konden we goed zien. Langs het pad stond o.a. *Doronicum grandiflora*, *Cerastium alpinum*, *Saxifraga umbrosa*.

Het was toch nog een stevige wandeling naar het middenstation. Ineke Zwarekant zei steeds, om de moed erin te houden, dat we het station om de volgende bocht zouden zien. En inderdaad na heel veel bochten kreeg ze gelijk, daar lag het station.

Met een paar grote lussen daalden we af en waren op tijd voor de bahn van 15.45. Konden nog net bus 1 pakken en waren om 16.10 in het hotel. Gauw even opfrissen en naar restaurant Oberst von Sprecher, het buurrestaurant, waar we de reis op "gepaste wijze" in de Arvenkamer zouden afsluiten!

Wandeling 2: een alternatief

Dus ben ik de hekkensluis van alle medewerkers aan het boekje van de reis naar Davos van 5 t/m 19 juli.

Het weer zag er iets minder dreigend uit dan gisteren, dus werd besloten het er nu maar op te wagen: in Klosters met de baan naar de Gotschnagrät, ongeveer 2285 m. hoog. 4 personen gingen niet mee.

Daar aangekomen vertelde een bord dat het 11 uur was en 1 graad warm. De wandeling ging naar de Parsenhütte waar verder besloten zou worden wat te doen. Ik kon niet mee. Aleida had beloofd daar verslag van te doen als ik niet kon. Dat ging niet door. Intussen weet ik het wel: de groep viel uiteen in deelgroepen. Henk en Tet bereikten de hut niet en gingen terug naar de baan. 3 personen volgden. De rest ging door via de Panoramaweg naar het Mittelstation van de Parsenbaan. Alleen André ging van de Gotschnagrät lopen naar Wolfgang.

Reden? Hij wilde een plantenlijst van 300 soorten hebben. Er misten er nog 12. Nou, zijn ijver werd beloond. Hij eindigde op 305 soorten. En geen paardenbloemen of brandnetels. Nee het werd een Kwaliteitslijst!

De afspraak was dat we 16.30u bij elkaar zouden komen bij de bureu: Oberst von Sprecher.

Daar werden we verrast met een drankje maar nog meer door de toespraak van André. Hij had (met hulp van Gré nl. alle deelnemers onder de loep genomen en geprobeerd iets karakteristieks te noemen. Dat was verrassend en soms zeer verhelderend! Dan zie je eens hoe de leiding tegen de deelnemers aankijkt. Leuk gedaan hoor! Daarna volgde een toespraak van Koos die nauwelijks tijd gehad had om zich daarop voor te bereiden. Maar het ging haar geweldig goed af. Na afloop moest er natuurlijk een groepsfoto gemaakt worden. Na het eten kwamen we nog wel even bij elkaar maar er was niets meer te vertellen over de excursie van de volgende dag. Nog wat foto's bekeken, nog een keer in de plantenboeken gesnuffeld, maar al gauw ging men koffes pakken. Morgen vroeg op!

An Westerweel

ZATERDAG 19 JULI

Terugreis Davos - Nederland

De ontbijttijd was op deze vertrekdag vervroegd naar 7.30 uur en iedereen zag kans om 8.00 uur zijn bagage gereed te hebben voor transport naar het station per speciale taxi. André reed erin mee en heeft alle koffers met argusogen bewaakt tot het moment dat de boemel richting Landquart arriveerde. Normaliter zit de bagageruimte van de trein ergens vooraan, dat was al in de voorgaande 14 dagen gesignaleerd vanuit Seebüel. Maar juist nu was alles anders: er werd omgeroepen dat de KNNV-groep de hele achterste wagon kon benutten en dat de bagage weer daarachter in een soort veewagon moest. Dat betekende halsoverkop alle koffers vervoeren van de ene (linker) kant van het perron naar de andere (rechterkant), alweer stress dus.

In Landquart was de overstaptijd enige minuten en die waren allemaal nodig in een gecoördineerde actie van treinpersoneel (!) en KNNV-ers, om zowel koffers als passagiers op tijd op weg te krijgen in de sneltrein naar Basel. In deze overvolle sneltrein waren erg weinig bagageplaatsen en was iedereen dankbaar voor zijn gereserveerde plaats.

Basel werd om 12.30 uur verwelkomd maar het zoeken naar een plek om alle bagage te kunnen opslaan voor weinig geld, bleek vergeefs: uiteindelijk was de "Brasserie" de plaats waar iedereen neerstreek voor een hapje en een drankje en waar de koffers makkelijk konden blijven staan. Enkele reisgenoten hebben nog een uurtje de tijd genomen om met André en Gré een stadswandeling "rondje Basel" te maken. De bedoeling was om naar de dom en naar de Rijn te lopen maar dat ging op deze zaterdagmiddag niet door, simpelweg omdat er geen doorkomen aan was: er werd in de binnenstad een optocht gehouden met historische uniformen en wapens en daar was zoveel volk op af gekomen dat de belangrijkste straten barstensvol mensen waren.

Om 15.12 vertrok de ICE naar Amsterdam, en dat ging weer supersnel totdat de Nederlandse grens in de verte in zicht kwam: bij Keulen een vertraging door "technische mankementen", daarna bij Oberhausen vertraging door een "seinstoring", zodat met ongeveer drie kartier vertraging uiteindelijk Arnhem werd bereikt.

Er was door de vertragingen tijd genoeg om in de trein al afscheid van elkaar te nemen en dat is ook ondanks alle moeheid heel geanimeerd gedaan: de reünie komt immers pas op 8 november !

Hopelijk hebben alle deelnemers diezelfde avond hun eindbestemming nog kunnen bereiken, maar voor André zag het er in het begin erg somber uit: een zware onweersbui boven Arnhem én de mededeling dat de bliksem was ingeslagen in station Nijmegen, zodat alle treinverkeer richting Nijmegen stillag. Hoe nu naar huis? Zo dachten ongeveer 300 mensen erover en zij formeerden met elkaar een hele forse groep wachtenden voor die éne bus die de nederlandse spoorwegen hadden weten te regelen. Dat ging dus allemaal erg lang duren. Bovendien werd er door ingehuurd buschauffeurs duidelijk gemaakt dat er voor grote koffers (de mijne dus) geen plaats was in de aangeboden stadsbussen. Dat betekent dus gewoon doordrammen. Uiteindelijk was ik om 23.30 uur thuis, echt doodmoe.

Ondanks alle gedoe op het laatste moment was ik toch blij dat we de reis naar Davos goed en naar mijn gevoel tot volle tevredenheid van iedereen, hadden afgerond. Aan alle reizenden en vooral ook aan Gré, hartstikke bedankt !

André Beijersbergen

Soldanella alpina (foto Gre Stelling)

PLANTENLIJST

Overzicht van alle gevonden plantensoorten rond Davos 2008. De wetenschappelijke naamgeving en de volgorde van de families is ontleend aan de Flora Helvetica, 3de druk. De Nederlandse naam is ontleend aan Heukels (Flora van Nederland, 23ste druk) en/of aan Huxley (Alpenflora van het Europese bergland, 1968).

Lycopodiaceae	Diphasiastrum alpinum	Alpenwolfsklauw
	Huperzia selago	Dennenwolfsklauw
	Lycopodium annotinum	Stekende Wolfsklauw
Equisetaceae	Equisetum palustre	Lidrus
	Equisetum sylvaticum	Bospaardenstaart
Ophioglossaceae	Botrychium lunaria	Maanvaren
Cryptogrammaceae	Cryptogramma crispa	Gekroesde Rolvaren
Aspidiaceae	Dryopteris carthusiana	Smalle Stekelvaren
	Gymnocarpium dryopteris	Gebogen Beukvaren
	Polystichum longitis	Lansvaren
Athyriaceae	Cystopteris fragilis	Blaasvaren
Aspleniaceae	Asplenium ruta-muraria	Muurvaren
	Asplenium trichomanes	Steenbreekvaren
	Asplenium viride	Groene Streepvaren
Polypodiaceae	Polypodium vulgare	Eikvaren
Blechnaceae	Blechnum spicant	Dubbelloof
Pinaceae	Larix decidua	Lariks of Lork
	Pinus mugo	Bergden
	Pinus sylvestris	Grove Den
Cupressaceae	Juniperus communis ssp. nana	Dwerg-Jeneverbes
Ranunculaceae	Aconitum napellus	Blauwe Monnikskap
	Aconitum vulparia	Gele Monnikskap
	Anemone narcissiflora	Narcis-Anemoon
	Aquilegia atrata	Donkere Akelei

	<i>Caltha palustris</i>	Dotterbloem
	<i>Clematis alpina</i>	Alpen-Bosrank
	<i>Pulsatilla alpina</i> ssp. <i>apiifolia</i>	Alpen-Anemoon
	<i>Ranunculus</i> <i>aconitifolius</i>	Monnikskap-Ranonkel
	<i>Ranunculus alpestris</i>	Alpen-Ranonkel
	<i>Ranunculus bulbosus</i>	Knolboterbloem
	<i>Ranunculus kuepferi</i>	
	<i>Ranunculus montanus</i>	Bergboterbloem
	<i>Ranunculus</i> <i>nemorosus</i>	Bosboterbloem
	<i>Ranunculus</i> <i>platanifolius</i>	Plataan-Ranonkel
	<i>Ranunculus villarsii</i>	
	<i>Thalictrum</i> <i>aquilegifolium</i>	Grote Ruit
	<i>Trollius europaeus</i>	Trollius
Fagaceae	<i>Fagus sylvatica</i>	Beuk
Betulaceae	<i>Alnus viridis</i>	Groene Els
	<i>Betula pendula</i>	Ruwe Berk
Urticaceae	<i>Urtica dioica</i>	Grote Brandnetel
Chenopodiaceae	<i>Chenopodium bonus-</i> <i>henricus</i>	Brave Hendrik
Caryophyllaceae	<i>Arenaria serpyllifolia</i>	Zandmuur
	<i>Dianthus</i> <i>carthusianorum</i>	Karthuizer Anjer
	<i>Dianthus deltoides</i>	Steeananjer
	<i>Dianthus superbus</i>	Prachtanjer
	<i>Dianthus sylvestris</i>	
	<i>Moehringia muscosa</i>	
	<i>Saponaria ocymoides</i>	Rotszeepkruid
	<i>Silene acaulis</i>	Stengelloze Silene
	<i>Silene dioica</i>	Dagkoekoeksbloem
	<i>Silene flos-cuculi</i>	Koekoeksbloem
	<i>Silene nutans</i>	Knikkende Silene
	<i>Silene rupestris</i>	
	<i>Silene vulgaris</i>	Blaassilene
	<i>Stellaria graminea</i>	Grasmuur
	<i>Stellaria nemorum</i>	Bosmuur
Polygonaceae	<i>Polygonum bistorta</i>	Adderwortel
	<i>Polygonum viviparum</i>	Levenbarende Duizendknoop
	<i>Rumex alpinus</i>	

	<i>Rumex scutatus</i>	Spaanse Zuring
Hypericaceae	<i>Hypericum maculatum</i>	Gevlekt Hertshooi
Cistaceae	<i>Helianthemum alpestre</i>	
	<i>Helianthemum nummularium</i> ssp. <i>grandiflorum</i>	Geel Zonneroosje
Violaceae	<i>Viola biflora</i>	Tweebloemig Viooltje
	<i>Viola calcarata</i>	Langgespoord Viooltje
	<i>Viola tricolor</i>	Driekleurig Viooltje
Salicaceae	<i>Salix helvetica</i>	
	<i>Salix serpyllifolia</i>	
Brassicaceae	<i>Arabis alpina</i>	
	<i>Arabis bellidifolia</i>	
	<i>Armoracia rusticana</i>	Mierikswortel
	<i>Barbarea vulgaris</i>	Barbarakruid
	<i>Biscutella laevigata</i>	Glad Brilkruid
	<i>Bunias orientalis</i>	Bunias / Grote Hardvrucht
	<i>Cardamine amara</i>	Bittere Veldkers
	<i>Cardamine impatiens</i>	
	<i>Hesperis matronalis</i>	Damastbloem
	<i>Kerneria saxatilis</i>	
	<i>Pritzelago alpina</i> ssp. <i>Alpina</i>	
	<i>Rapistrum rugosum</i>	Bolletjesraket
	<i>Thlaspi arvense</i>	Witte Krodde
Ericaceae	<i>Calluna vulgaris</i>	Struikheide
	<i>Loiseleuria procumbens</i>	Alpen-Azalea
	<i>Rhododendron ferrugineum</i>	Roestbladig Alpenroosje
	<i>Rhododendron hirsutum</i>	Borstelig Alpenroosje
	<i>Vaccinium myrtillus</i>	Blauwe Bosbes
	<i>Vaccinium uliginosum</i>	Rijsbes
	<i>Vaccinium vitis-idaea</i>	Rode Bosbes
Pyrolaceae	<i>Moneses uniflora</i>	Eenbloemig Wintergroen
	<i>Orthilia secunda</i>	Eenzijdig Wintergroen
Primulaceae	<i>Androsace</i>	Dwerg-Mansschild

	<i>chamaejasme</i>	
	<i>Primula elatior</i>	Slanke Sleutelbloem
	<i>Primula farinosa</i>	Melige Sleutelbloem
	<i>Primula integrifolia</i>	Gaafbladige Sleutelbloem
	<i>Soldanella alpina</i>	Alpen-Kwastjesbloem
	<i>Soldanella pusilla</i>	Kleine Kwastjesbloem
Crassulaceae	<i>Sedum album</i>	Wit Vetkruid
	<i>Sedum acre</i>	Muurpeper
	<i>Sedum alpestre</i>	
	<i>Sedum dasyphyllum</i>	Dik Vetkruid
	<i>Sedum hispanicum</i>	
	<i>Sedum sexangulare</i>	Zacht vetkruid
	<i>Sempervivum montanum</i>	Berg-Huislook
Saxifragaceae	<i>Parnassia palustris</i>	Parnassia
	<i>Saxifraga aizoides</i>	Gele Berg-Steenbreek
	<i>Saxifraga aizoon</i>	Immergroene Steenbreek
	<i>Saxifraga caesia</i>	
	<i>Saxifraga mutata</i>	
	<i>Saxifraga paniculata</i>	
	<i>Saxifraga rotundifolia</i>	
	<i>Saxifraga stellaris</i>	
	<i>Saxifraga umbrosa</i>	Schildersverdriet
Rosaceae	<i>Alchemilla alpina</i>	
	<i>Aruncus dioicus</i>	Geitenbaard
	<i>Dryas octopetala</i>	Dryas / Zilverwortel
	<i>Filipendula ulmaria</i>	Moerasspiraea
	<i>Fragraria vesca</i>	Bosaardbei
	<i>Geum montanum</i>	Berg-Nagelkruid
	<i>Geum rivale</i>	Knikkend Nagelkruid
	<i>Potentilla aurea</i>	Goudgele Ganzerik
	<i>Potentilla caulescens</i>	
	<i>Potentilla erecta</i>	Tormentil
	<i>Rosa pendulina</i>	Alpen-Haagroos
	<i>Sanguisorba minor</i>	Kleine Pimpernel
	<i>Sanguisorba officinalis</i>	Grote Pimpernel
	<i>Sorbus aucuparia</i>	Lijsterbes
Fabaceae	<i>Anthyllis vulneraria</i>	Wondklaver
	<i>Astragalus glycyphyllos</i>	Hokjespeul
	<i>Hedysarum hedysaroides</i>	Alpen-Zoetklaver
	<i>Hippocrepis comosa</i>	Paardehoefklaver
	<i>Lathyrus pratensis</i>	Veldlathyrus

	<i>Lathyrus sylvestris</i>	Boslathyrus
	<i>Lotus corniculatus</i>	Rolklaver
	<i>Lupinus polyphyllus</i>	Vaste Lupine
	<i>Medicago falcata</i>	Sikkelklaver
	<i>Medicago sativa</i>	Luzerne
	<i>Onobrychis viciifolia</i>	Esparcette
	<i>Ononis repens</i>	Kruipend Stalkruid
	<i>Oxytropis jacquinii</i>	Jacquins Tragant
	<i>Trifolium alpinum</i>	Alpen-Klaver
	<i>Trifolium badium</i>	Bruine Klaver
	<i>Trifolium medium</i>	Bochtige Klaver
	<i>Trifolium montanum</i>	Bergklaver
	<i>Trifolium pratense</i>	Rode Klaver
	<i>Trifolium repens</i>	Witte Klaver
	<i>Vicia cracca</i>	Vogelwikke
Thymelaeaceae	<i>Daphna striata</i>	Gestreept Peperboompje
Onagraceae	<i>Epilobium alpestre</i>	
	<i>Epilobium alsinifolium</i>	
Santalaceae	<i>Thesium alpinum</i>	
	<i>Thesium pyrenaicum</i>	Weidebergvlas
Euphorbiaceae		
Linaceae	<i>Linum catharticum</i>	Geelhartje
Polygalaceae	<i>Polygala chamaebuxus</i>	Buxus-Vleugeltjesbloem
	<i>Polygala vulgaris</i>	Gewone Vleugeltjesbloem
Geraniaceae	<i>Geranium pratense</i>	Beemdooievaarsbek
	<i>Geranium pyrenaicum</i>	Bergooievaarsbek
	<i>Geranium robertianum</i>	Robertskruid
	<i>Geranium sylvaticum</i>	Bosooievaarsbek
Balsaminaceae	<i>Impatiens noli-tangere</i>	Groot Springzaad
Oxalidaceae	<i>Oxalis acetosella</i>	Bosklaverzuring
Apiaceae	<i>Aegopodium podagraria</i>	Zevenblad
	<i>Astrantia major</i>	Grote Astrantia
	<i>Carum carvi</i>	Karwij
	<i>Chaerophyllum aureum</i>	Gulden Ribzaad
	<i>Chaerophyllum villarsii</i>	

	<i>Daucus carota</i>	Wilde Peen
	<i>Eryngium alpinum</i>	Alpen-Kruisdistel
	<i>Heracleum mategazzianum</i>	Reuzenbereklaauw
	<i>Heracleum spondylium</i>	Bereklaauw
	<i>Laserpitium gaudinii</i>	
	<i>Laserpitium halleri</i>	
	<i>Laserpitium latifolium</i>	Breedbladig Laserkruid
	<i>Ligusticum mutellina</i>	
	<i>Peucedanum cervaria</i>	
	<i>Peucedanum ostruthium</i>	
	<i>Pimpinella major</i>	Grote Bevernel
	<i>Sanicula europaea</i>	Heelkruid
Gentianaceae	<i>Gentiana acaulis</i>	Stengelloze Gentiaan
	<i>Gentiana asclepiadea</i>	Zijdeplant-Gentiaan
	<i>Gentiana bavarica</i>	Beierse Gentiaan
	<i>Gentiana cruciata</i>	Kruisbladgentiaan
	<i>Gentiana lutea</i>	Grote Gele Gentiaan
	<i>Gentiana nivalis</i>	Sneeuw-Gentiaan
	<i>Gentiana punctata</i>	Gestippelde Gentiaan
	<i>Gentiana purpurea</i>	Purpur-Gentiaan
	<i>Gentiana verna</i>	Voorjaarsgentiaan
Asclepiadaceae	<i>Vincetoxicum hirundinaria</i>	Engbloem
Boraginaceae	<i>Echium vulgare</i>	Slangenkruid
	<i>Myosotis alpestris</i>	Alpen-Vergeetmijniet
Lamiaceae	<i>Acinos alpinus</i>	Alpen-Steentijm
	<i>Acinos arvensis</i>	Kleine Steentijm
	<i>Ajuga pyramidalis</i>	Piramide-Zenegroen
	<i>Ajuga reptans</i>	Kruipend Zenegroen
	<i>Clinopodium vulgare</i>	Borstelkrans
	<i>Galeopsis tetrahit</i>	Gewone Hennepnetel
	<i>Hormium pyrenaicum</i>	
	<i>Lamium galeobdolon</i>	Gele Dovenetel
	<i>Prunella grandiflora</i>	Grootbloemige Brunel
	<i>Prunella vulgaris</i>	Brunel
	<i>Salvia glutinosa</i>	Kleverige Salie
	<i>Salvia pratensis</i>	Veldsalie
	<i>Stachys sylvatica</i>	Bosandoorn
	<i>Teucrium montanum</i>	Berggamander
	<i>Thymus serpyllum</i>	Wilde Thijm
Plantaginaceae	<i>Plantago alpina</i>	

	<i>Plantago lanceolata</i>	Smalle Weegbree
	<i>Plantago media</i>	Ruige Weegbree
Scrophulariaceae	<i>Bartsia alpina</i>	Alpenhelm
	<i>Chaenorhinum minus</i>	Kleine Leeuwenbek
	<i>Digitalis grandiflora</i>	
	<i>Euphrasia montana</i>	
	<i>Euphrasia rostkoviana</i>	Rostkovs Ogentroost
	<i>Linaria alpina</i>	Alpen-Vlasleeuwenbek
	<i>Melampyrum pratense</i>	Hengel
	<i>Melampyrum sylvaticum</i>	
	<i>Pedicularis recutita</i>	Stevig Kartelblad
	<i>Pedicularis tuberosa</i>	Knoldragend Kartelblad
	<i>Pedicularis verticillata</i>	
	<i>Scrophularia nodosa</i>	Knopig Helmkruid
	<i>Rhinanthus alectorolophus</i>	Grote Ratelaar
	<i>Rhinanthus minor</i>	Kleine Ratelaar
	<i>Verbascum lychnitis</i>	Melige Toorts
	<i>Veronica beccapunga</i>	Beekpunge
	<i>Veronica bellidioides</i>	Madelief-Ereprijs
	<i>Veronica chamaedrys</i>	Gewone Ereprijs
	<i>Veronica fruticans</i>	Rots-Ereprijs
	<i>Veronica officinalis</i>	Mannetjesereprijs
	<i>Veronica urticifolia</i>	
Lentibulariaceae	<i>Pinguicula alpina</i>	Alpen-Vetblad
	<i>Pinguicula leptoceras</i>	Smalgespoord Vetblad
	<i>Pinguicula vulgaris</i>	Gewoon Vetblad
Globulariaceae	<i>Globularia cordifolia</i>	Hartbladige Kogelbloem
	<i>Globularia nudicaulis</i>	Naaktstengelige Kogelbloem
Campanulaceae	<i>Campanula barbata</i>	Harig Klokje
	<i>Campanula cochleariifolia</i>	
	<i>Campanula rapunculoides</i>	Akkerklokje
	<i>Campanula rotundifolia</i>	Grasklokje
	<i>Campanula thyrsoides</i>	Kolfdragend Klokje
	<i>Campanula trachelium</i>	Ruig Klokje
	<i>Phyteuma orbiculare</i>	Ronkop-Rapunzel
	<i>Phyteuma ovatum</i>	

Rubiaceae	<i>Asperula taurina</i>	
	<i>Galium odoratum</i>	Lievevrouwebedstro
	<i>Galium pumilum</i>	Kalkwalstro
Caprifoliaceae	<i>Linnaea borealis</i>	Linneusklokje
	<i>Sambucus racemosa</i>	Bergvlier
Dipsacaceae	<i>Knautia dipsacifolia</i>	Bergknautia
	<i>Scabiosa columbaria</i>	Duifkruid
	<i>Succisa pratensis</i>	Blauwe Knoop
Valerianaceae	<i>Valeriana montana</i>	Bergvaleriaan
	<i>Valeriana officinalis</i>	Gewone Valeriaan
	<i>Valeriana tripteris</i>	Drieblad-Valeriaan
Asteraceae	<i>Achillea atrata</i>	
	<i>Achillea macrophylla</i>	
	<i>Achillea millefolium</i>	Duizendblad
	<i>Adenostyles alliariae</i>	Alpendost
	<i>Antennaria dioica</i>	Rozekransje
	<i>Arnica montana</i>	Valkruid / Wolverlei
	<i>Artemisia umbelliformis</i>	
	<i>Aster alpinus</i>	Alpenaster
	<i>Aster bellidiastrum</i>	
	<i>Buphtalmum salicifolium</i>	Smalbladige Koeieoog
	<i>Carlina acaulis</i>	Aarddistel
	<i>Carduus defloratus</i>	Berooide Distel
	<i>Carduus personatus</i>	Masker-Distel
	<i>Centaurea nervosa</i>	Geveerde Centaurie
	<i>Centaurea scabiosa</i>	Grootbloemige Centaurie
	<i>Cicerbita alpina</i>	Alpen-Muursla
	<i>Cirsium acaule</i>	Aard-Verderdistel
	<i>Cirsium helenoides</i>	
	<i>Cirsium oleraceum</i>	Moeddistel
	<i>Cirsium palustre</i>	Kale Jonker
	<i>Cirsium spinosissimum</i>	Dichtgestekelde Vederdistel
	<i>Crepis aurea</i>	Gougeel Streepzaad
	<i>Crepis biennis</i>	Tweejarig Streepzaad
	<i>Crepis pyrenaica</i>	
	<i>Doronicum clusii</i>	Zacht Gemsekruid
	<i>Doronicum grandiflorum</i>	Grootbloemig Gemsekruid
	<i>Erigeron acer</i>	Scherpe Fijnstraal
	<i>Erigeron alpinus</i>	Alpen-Fijnstraal
	<i>Gnaphalium hoppeanum</i>	

	Gnaphalium norvegicum	
	Hieracium alpinum	Alpen-Havikskruid
	Hieracium aurantiacum	Oranje Havikskruid
	Hieracium bupleuroïdes	
	Hieracium caespitosum	Weidehavikskruid
	Hieracium intybaceum	
	Hieracium murorum	Muurhavikskruid
	Hieracium piliferum	
	Hieracium pilosella	Muizeoor
	Hieracium piloselloides	
	Homogyne alpina	Alpen-Hoefblad
	Hypochaeris uniflora	Eenhoofdig Biggekruid
	Lactuca perennis	Blauwe Sla
	Lapsana communis	Akkerkool
	Leontodon incanus	
	Leontopodium alpinum	Edelweis
	Leucanthemopsis alpina	
	Leucanthemum adustum	
	Picris hieracioides	Echt Bitterkruid
	Prenanthes purpurea	Hazesla
	Senecio alpinus	Alpen-Kruiskruid
	Senecio doronicum	Gemze-Kruiskruid
	Senecio incanus	Grijs Kruiskruid
	Senecio nemorosa	
	Senecio rupestris	
	Solidago virgaurea	Echte Guldenroede
	Tussilago farfara	Klein Hoefblad
Juncaceae	Juncus articulatus	Zomprus
	Juncus jacquinii	
	Juncus monanthos	
	Luzula alpinopilosa	
	Luzula lutea	Gele Veldbies
	Luzula luzuloïdes	Witte Veldbies
	Luzula sylvatica	Grote Veldbies
Cyperaceae	Carex atrata	
	Carex davalliana	
	Carex echinata	Sterzegge
	Carex ferruginea	
	Carex flacca	Zeegroene Zegge
	Carex flava	Gele Zegge

	<i>Carex nigra</i>	Zwarte Zegge
	<i>Carex pilulifera</i>	Pilzegge
	<i>Carex sempervirens</i>	
	<i>Eriophorum vaginatum</i>	Eenarig Wollegras
	<i>Trichophorum cespitosum</i>	Veenbies
Poaceae	<i>Brachypodium pinnatum</i>	Gevinde Kortsteel
	<i>Brachypodium sylvaticum</i>	Boskortsteel
	<i>Briza media</i>	Bevertjes
	<i>Helictotrichon versicolor</i>	
	<i>Melica nutans</i>	Knikkend Parelgras
	<i>Milium effusum</i>	Bosgierstgras
	<i>Nardus stricta</i>	Borstelgras
	<i>Phleum pratense</i>	Timoteegras
	<i>Poa alpina</i>	
Liliaceae	<i>Anthericum ramosum</i>	
	<i>Lilium martagon</i>	Turkse Lelie
	<i>Maianthemum bifolium</i>	Dalkruid
	<i>Paris quadrifolia</i>	Eenbes
	<i>Polygonatum verticillatum</i>	Kransbladsalomonszegel
	<i>Tofieldia calyculata</i>	
	<i>Veratrum album</i>	
Orchidaceae	<i>Cephalanthera rubra</i>	Rood Bosvogeltje
	<i>Coeloglossum viride</i>	Groene Nachtorchis
	<i>Corallorhiza trifida</i>	Koraalwortel
	<i>Cypripedium calceolus</i>	Vrouwenschoentje
	<i>Dactylorhiza maculata</i>	Gevlekte Orchis
	<i>Dactylorhiza majalis</i>	Breedbladige Orchis
	<i>Epipactis atrorubens</i>	Bruinrode Wespenorchis
	<i>Goodyera repens</i>	Dennenorchis
	<i>Gymnadenia conopsea</i>	Grote Muggenorchis
	<i>Gymnadenia odoratissima</i>	Welriekende Muggenorchis
	<i>Leucorchis albida</i>	Witte Muggenorchis
	<i>Listera ovata</i>	Keveorchis
	<i>Nigritella nigra</i>	Zwarte Vanille-Orchis
	<i>Nigritella rubra</i>	Rode Vanille-Orchis
	<i>Neottia nidus-avis</i>	Vogelnestje

	<i>Orchis ustulata</i>	Aangebrande Orchis
	<i>Ophrys insectifera</i>	Vliegen-Ophrys
	<i>Platanthera bifolia</i>	Welriekende Nachtorchis
	<i>Traunsteinera globosa</i>	Knots-Orchis

Dagvlinderwaarnemingen

Woudparelmoer (foto Annie Wielemaker)

Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam
	Grote pages
<i>Iphiclides podalirius</i>	Koningspage
<i>Papilio machaon</i>	Koninginnenpage
<i>Parnassius apollo</i>	Apollovlinder
	Witjes
<i>Anthocharis cardamines</i>	Oranjetipje
<i>Aporia crataegi</i>	Groot geaderd witje
<i>Colias palaeno</i>	Veenluzernevlinder
<i>Colias phicomone</i>	Bergluzernevlinder
<i>Pieris brassicae</i>	Groot koolwitje
<i>Pieris bryoniae</i>	Berg geaderd witje
<i>Pieris napi</i>	Klein geaderd witje
<i>Pieris rapae</i>	Klein koolwitje
	Blauwtjes en vuurvlinders
<i>Aricia eumedon</i>	Zwart blauwtje
<i>Cupido minimus</i>	Dwergblauwtje
<i>Lycaena hippothoe</i>	Rode vuurvlinder
<i>Lycaena tityrus subalpinus</i>	Bruine vuurvlinder
<i>Lycaena virgaureae</i>	Morgenrood
<i>Maculinea arion</i>	Tijmblauwtje
<i>Plebeius argus</i>	Heideblauwtje

Plebeius idas	Vals heideblauwtje
Plebeius optilete	Veenbesblauwtje
Plebeius orbitulus	Alpenblauwtje
Polyommatus amandus	Wikkeblauwtje
Polyommatus coridon	Bleek blauwtje
Polyommatus icarus	Icarusblauwtje
Polyommatus semiargus	Klaverblauwtje
	Aurelia's
Aglais urticae	Kleine vos
Argynnis aglaja	Grote parelmoervlinder
Boloria euphrosyne	Zilvervlek
Boloria selene	Zilveren maan
Boloria titania cypris	Titania's parelmoervlinder
Euphydryas aurinia	Moerasparelmoervlinder
Euphydryas intermedia	Oranjabonte parelmoervlinder
Melitaea aurelia	Steppeparelmoervlinder
Melitaea diamina	Woudparelmoervlinder
Vanessa atalanta	Atalanta
	Zandogen
Aphantopus hyperantus	Koevinkje
Coenonympha gardetta	Alpenhooibeestje
Erebia epiphron	Bergerebia
Erebia euryale	Grote erebia
Erebia ligea	Boserebia
Erebia melampus	Kleine bergerebia
Erebia meolans	Donkera erebia
Erebia pharte	Blinde bergerebia
Erebia tyndarus	Zwitserse glanserebia
Lasiommata maera	Rotsvlinder
Pararge aegeria	Bont zandoogje
	Dikkopjes
Carterocephalus palaemon	Bont dikkopje
Erynnis tages	Bruin dikkopje
Ochlodes venata	Groot dikkopje
Pyrgus malvae	Aardbeivlinder

Opgesteld door Bram Wielemaker met medewerking van Annie Wielemaker en Nicoline Kuurstra